

# סדר התפלות ו' תפלות ראש השנה

פרק ט

[ט] ראש השנה

הוספות בעשרת ימי תשובה

ראש השנה.

נהגו רוב העם מראש השנה ועד יום הכיפורים, להוסיף בכל תפילה בעשרת הימים.

זכרנו

בברכה ראשונה מוסיפין,

זכרנו לחיים אל מלך חפץ בחיים,

כתבנו בספר חיים למענך אלהים חיים,

מלך רחמן ומושיע ומגן,

ברוך אתה י"י מגן אברהם.

מי כמוך

ומוסיפין בברכה שניה,

מי כמוך אב הרחמן

זוכר יצוריו ברחמים לחיים,

ונאמן אתה להחיות מתים

ברוך אתה י"י מחיה המתים.

זכור רחמיך

ומוסיפין בברכת י"ה,

זכור רחמיך י"י אלהינו וכבוש כעסך

וכתוב לחיים כל בני בריתך,

ברוך אתה י"י הטוב שמך ולך נאה להודות.

בספר חיים

ומוסיפין בברכה אחרונה,

ובספר חיים ברכה ושלום ניזכר וניכתב לפניך

אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום,

ברוך אתה י"י המברך את עמו ישראל בשלום.

בנעילה

ובתפלת נעילה יום הצום, אומרין בברכות אלו מקום זכרנו לחיים, חתמנו לחיים.

וכל התוספות האלו מנהג מקומות, ויש מקומות שנהגו שלא יוסיפו דבר.

ובן תן פחדך

יב.

מנהג פשוט שמברכין ברכה שלישית בנוסח זה בשני ימים של ראש השנה, בכל תפילה מארבע התפילות,

וכן נהגו מקצת העם לברך אותה באותו הנוסח בכל תפילה ותפילה מחמש תפילות של יום הכיפורים.

וזה הוא נוסחה,

אתה קדוש ושמך קדוש  
וקדושים בכל יום יהללוך סלה.  
ובכן תן פחדך י"י אלהינו על כל מעשיך  
ואימתך על כל שבראת,  
וייראוך כל המעשים  
ושתחוו לפניך כל הברואים,  
ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם,  
כמו שידענו י"י אלהינו שהשלטון מלפניך,  
עוז בידך וגבורה בימינך,  
ושמך נורא על כל מה שבראתה.  
ובכן תן כבוד לעמך,  
תהילה ליראיך,  
תקוה לדורשיך,  
פתחון פה למיחלים לך,  
שמחה לארצך,  
ששון לעירך,  
וצמיחת קרן לדוד  
ועריכת נר לבן ישי משיחך.  
ואז צדיקים יראו וישמחו  
וישרים יעלוזו  
וחסידים ברינה יגילו  
ועולתה תקפוץ פיה,  
וכל הרשעה כולה כעשן תכלה,

כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ,  
ומלכות העליזה מהרה תעקר ותשבר,  
ותמלוך אתה הוא י"י אלהינו מהרה על כל מעשיך,  
בירושלם עירך ובהר ציון משכן כבודך,  
ונגד זקניך כבוד, ככתוב "וחפרה הלבנה ובושה החמה, כי מלך י"י  
צבאות בהר ציון ובירושלם ונגד זקניו כבוד" (ישעיהו כ"ד:ג),  
ונאמר "י"י ימלך לעולם ועד" (שמות ט"ו:ח),  
ונאמר "ויגבה י"י צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה"  
(ישעיהו ה'ט"ז),  
ברוך אתה י"י המלך הקדוש. הגזעגז

## ברכה אמצעית של ר"ה

יג.

ברכה אמצעית של ראש השנה בערבית ושחרית ומנחה,  
אתה בחרתנו מכל העמים  
ורצית בנו מכל הלשונות,  
וקידשתנו במצוותיך  
וקירבתנו מלכנו לעבודתך  
ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת,  
ותתן לנו י"י אלהינו את יום טוב מקרא קודש הזה,  
את יום הזיכרון הזה, זכרון תרועה באהבה, זכר ליציאת מצרים.  
אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבוא יגיע וכו'  
עד כי אל מלך רחום וחנון אתה.

אלהינו ואלהי אבותינו,

מלוך על כל העולם כולו בכבודך,

והינשא על כל הארץ ביקרך,

והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך,

וידע כל פעול כי אתה פעלתו,

ויבין כל יצור כי אתה יצרתו,

ויאמרו כל אשר הנשמה באפו, י"י אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה.

קדשנו במצוותיך וכו' ודברך אמת וקיים לעד,

ברוך אתה י"י מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזיכרון.

ברכה ראשונה משלש ברכות אמצעיות של מוסף ראש השנה,

י"ד.

אתה בחרתנו מכל העמים וכו' עד זכר ליציאת מצרים.

ומפני חטאינו גלינו מארצנו וכו' עד תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן,

ואת מוספי יום טוב מקרא קודש הזה, יום הזיכרון הזה, נעשה ונקריב

לפניך כמצות רצונך, כמה שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך.

עלינו לשבח לאדון הכל,

לתת גדולה ליוצר בראשית,

שלא עשנו כגויי הארצות

ולא שמנו ככל משפחות האדמה,

שלא שם חלקנו כהם

ולא גורלנו ככל המונם,

שהם משתחווים להבל וריק,

ומתפללים לאל לא יושיע,

ואנו משתחווים לפני מלך מלכי המלכים ברוך הוא,

שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ,

מושב יקרו בשמים ממעל,

ושכינת עוזו בגבהי מרומים,

הוא אלהינו ואין עוד,

אמת מלכנו ואין זולתו,

ככתוב בתורתך "וידעת היום והשבות אל לבבך כי י"י הוא האלהים

בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד" (דברים ד':ל"ט) .

אוהילה לאל, אחלה פניו,

אשאלה ממנו מענה לשון,

אשר בקהל עם אשיר עוזו,

אביעה רננו בעד מפעליו,

לאדם מערכי לב, ומי"י מענה לשון,

י"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך,

ברוך אתה י"י למדני חקיך.

על כן נקוה לך י"י אלהינו

לראות מהרה בתפארת עוזך,

להעביר גילולים מן הארץ / והאלילים כרות ייכרתון,

לתכן עולם במלכות שדי / וכל בני בשר יקראו בשמך,

להפנות אליך כל רשעי ארץ,

יכירו וידעו כל יושבי תבל

כי לך תכרע כל ברך,

תישבע כל לשון,

לפניך י"י אלהינו יכרעו ויפולו, ולכבוד שמך הגדול יקר יתנו,

ויקבלו כולם עול מלכותך,

ותמלוך עליהם לעולם ועד,

כי המלכות שלך היא

ולעולמי עד תמלוך בכבוד,

ככתוב בתורתך "י"י ימלוך לעולם ועד" (שמות ט"ו:י"ח),

וכתוב "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל י"י אלהיו עמו

ותרועת מלך בו" (במדבר כ"ג:כ"א),

וכתוב "ויהי בישורון מלך, בהתאסף ראשי עם, יחד שבטי ישראל"

(דברים ל"ג:ה).

ובדברי קדשך כתוב לאמר "כי לי"י המלוכה ומושל בגויים"

(תהלים כ"ב:כ"ט),

וכתוב "י"י מלך גאות לבש לבש י"י עוז התאזר אף תכון תבל בל

תמוט" (תהלים צ"א:),

וכתוב "ימלוך י"י לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה" (תהלים קמ"ו:),

וכתוב "שאו שערים ראשיכם" וכו' (תהלים כ"ד:).

ועל ידי עבדיך הנביאים נאמר "כה אמר י"י מלך ישראל וגואלו י"י

צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים" (ישעיהו מ"ד:),

וכתוב "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לי"י

המלוכה",

וכתוב "והיה י"י למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו

אחד" (זכריה י"ד:).

ובתורתך י"י כתוב לאמר "שמע ישראל י"י אלהינו י"י אחד"  
(דברים ו:ד').

אלהינו ואלהי אבותינו,  
מלוך על כל העולם כולו בכבודך וכו' עד ומלכותו בכל משלה,  
קדשנו במצוותיך וכו' עד ודברך אמת וקיים לעד,  
ברוך אתה י"י מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזיכרון.  
היום הרת עולם,  
היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים,  
אם כבנים או כעבדים,  
אם כבנים, רחמנו כרחם אב על בנים,  
ואם כעבדים, עינינו לך תלויות  
עד שתחננו ותוציא לאור משפטנו,  
קדוש.

ברכה שניה - זכרונות

טז.

ברכה שניה,

אתה זוכר מעשה עולם / ופוקד כל יצורי קדם,  
לפניך נגלו כל תעלומות / והמון נסתרות שמבראשית,  
כי אין שכחה לפני כיסא כבודך / ואין נסתר מנגד עיניך,  
אתה זוכר את כל המפעל / וגם כל היצור לא נכחד ממך,  
הכל גלוי לפניך י"י אלהינו / צופה ומביט עד סוף כל הדורות,  
כי תביא חוק לזיכרון / להיפקד בו כל רוח ונפש  
ולהיזכר מעשים רבים / והמון בריות לאין תכלית,

מראשית כזאת הודעת / ומלפנים אותה גילית,

זה היום תחילת מעשיך / זיכרון ליום ראשון,

כי חוק לישראל הוא / משפט לאלהי יעקב,

ועל המדינות בו ייאמר

אי זו לחרב, אי זו לשלום,

אי זו לרעב, אי זו לשובע,

ובריות בו ייפקדו, להזכירם לחיים ולמות,

מי לא נפקד ביום הזה,

כי זכר כל היצור לפניך בא,

מעשה איש ופקודתו / ועלילות מצעדי גבר,

מחשבות אדם ותחבולותיו / ויצרי כל מעללי איש.

אשרי איש שלא ישכחך / ובן אדם יתאמץ בך,

כי דורשיך לעולם לא ייכשלו / וגם לא תכלים לנצח כל החוסים בך.

הלא את נח באהבה זכרתה / ותפקדהו בהמון רחמין

בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם,

על כן זכרוננו בא לפניך י"י אלהינו,

להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים,

ככתוב בתורתך "ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה

אשר אתו בתיבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישוכו המים"

(בראשית ח'א'),

וכתוב "וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם

את יצחק ואת יעקב" (שמות כ"ד),

וכתוב "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי

אברהם אזכור והארץ אזכור" (ויקרא כ"ו:מ"ב) .

ובדברי קדשך כתוב "זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום י"י, טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו" (תהלים ק"א:ד-ה) .

ונאמר "זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור" (תהלים ק"ה:ח) ,

ונאמר "ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו" (תהלים ק"ז:מ"ה) .

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר "הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר י"י זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיהו ב'ב') ,

וכתוב "וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם" (יחזקאל ט"ז:ח) ,

וכתוב "הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם י"י" (ירמיהו ל"א:י"ט) .

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבוא יגיע ייראה וכו' עד כי אל מלך רחום וחנון אתה.

וזכרנו בזכרון טוב מלפניך ,

ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי שמי קדם ,

וזכר לנו י"י אלהינו את הברית ואת החסד ואת השבועה אשר נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ,

ותיראה לפניך העקידה שעקד את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם, כן יכבשו רחמיו את כעסך, ויגולו רחמיו על מידותיך, ותתנהג עמנו במידת רחמים ואל תתנהג עמנו במידת הדין ,

ובעבור שמך הגדול ישוב אפך מעמך ישראל ומעירך ומנחלתך, וקיים לנו י"י אלהינו את הדבר שהבטחתנו בתורתך על ידי משה עבדך "וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני

הגויים להיות להם לאלהים אני י"י" (ויקרא כ"ו:מ"ה) .

כי זוכר כל הנשכחות אתה מעולם,

כי אין שכחה לפני כיסא כבודך,

ועקידת יצחק אבינו לזרעו היום תזכור,

ברוך אתה י"י זוכר הברית.

יז.

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם,

אם כבנים או כעבדים,

אם כבנים, - רחמנו כרחם אב על בנים,

ואם כעבדים - עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא

לאור משפטנו,

קדוש.

ברכה שלישית – אתה נגלית

יח.

ברכה שלישית,

אתה נגלית בענן כבודך / על עם קדשך לדבר עמהם,

מן השמים השמעתם קולך / ונגלית עליהם בערפלי טוהר,

גם כל העולם כולו חל מלפניך / ובריות בראשית חרדו ממך,

בהיגלותך מלכנו על הר סיני / ללמד לעמך תורה ומצוות,

ותשמיעם את הוד קולך / ודיברות קדשך מלהבי אש,

בקולות וברקים עליהם נגלית / ובקול שופר עליהם הופעת,

ככתוב בתורתך "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה" (שמות י"ט:ט"ז) ,

וכתוב "ויהי קול השופר הולך וחזק מאד, משה ידבר והאלהים יעננו בקול" (שמות י"ט:ט"ט) ,

וכתוב "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן, וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק" (שמות כ':ד) .

ובדברי קדשך כתוב לאמר "עלה אלהים בתרועה י"י בקול שופר" (תהלים מ"ז:ו) ,

וכתוב "בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך י"י" (תהלים צ"ח:ו) ,  
וכתוב "הללו יה הללו אל בקדשו וכו' עד תהלל יה הללו יה" (תהלים קכ"א-ו) .

ועל ידי עבדיך הנביאים נאמר "כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו" (ישעיהו י"ח:ג) ,

וכתוב "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לי"י בהר הקודש בירושלים" (ישעיהו כ"ז:ג) .

וכתוב "וי"י עליהם יראה ויצא כברק חצו, וי"י אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן, י"י צבאות יגן עליהם" (זכריה ט"ז:ד-ו) ,  
כן תגן על עמך בשלומך.

תקע בשופר גדול לחירותנו / ושא נס לקיבוץ גליותינו,

וקרב פזורינו מבין הגויים / ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ,

והביאנו לציון עירך ברינה / ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם,

ושם נעשה לפניך כמצווה עלינו בתורתך על ידי משה עבדך "וביום  
שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על  
עולותיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני י"י  
אלהיכם" (במדבר י"ז).

כי שומע קול שופר אתה מעולם, ומאזין תרועה ואין דומה לך,  
ברוך אתה י"י שומע קול תרועת עמו ישראל היום ברחמים.

יט.

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים,

אם כבנים או כעבדים,

אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים,

אם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא לאור משפטנו,  
קדוש.